

Een rizomatisch jaar

jaaroverzicht Plaza Cultura 2020

Plaza
Cultura

De omslag is gemaakt door Peter Vilé
Peter is kunstenaar en betrokken bij het door Reinier van Arkel in oprichting zijnde
Living Museum in Vught

De metaforen waarop Peter het ontwerp heeft gebaseerd:
gevend ontvangend creërend helpend vormend reikend ontdekkend troostend

Plaza Cultura

Kristel van Lieshout, Heleen Korthals, Dian Langenhuijzen

Tekst: Plaza Cultura

Aanzet tekst: Schrijfstijl, Anita van den Bogaart

Redactie: Marjolein Zellenrath

Omslag: Peter Vilé

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	4
Vught: sociaal domein en buitenschoolse cultuureducatie	5
Sociaal domein Vught	5
Buitenschoolse cultuureducatie Vught	9
Onderwijs Vught	12
Onderwijs Sint-Michielsgestel	14
Plaza Cultura (samenwerkingen) professionalisering	16
PR	17
BIJLAGE	19
CMK ontwikkelingen 2020 – scholen gemeente Vught	19
CMK ontwikkelingen 2020 – scholen gemeente Sint-Michielsgestel	26
Cultuuractiviteiten Haaren	38

INLEIDING

Een rizomatisch jaar

In 2020 was door de pandemie alles anders. We hoeven u niet uit te leggen wat voor impact dat had op onszelf, onze (directe) omgeving en in de wereld. Voor Plaza Cultura, haar medewerkers, maar vooral voor haar netwerk: onderwijs, buitenschoolse cultuureducatie, sociaal domein en culturele sector was dit niet anders. Maar terugkijkend op alle activiteiten en processen die wel doorgegaan zijn, valt ons iets op in hoe het jaar er voor Plaza Cultura heeft uitgezien. En dat laat zich vooral metaforisch zien aan de hand van een rizoom.

Een rizoom is namelijk een manier van kijken naar de werkelijkheid. Het gaat over verbindingen en connecties, betekenis en beweging. Een rizoom is altijd aan het 'worden'. Het is een becoming, zo zegt [Gilles Deleuze](#). Een rizoom is niet iets nieuws, het was er altijd al, maar je moet goed kijken om het te zien en dat is niet eenvoudig (www.rizoomes.nl)

We zien deze rizoom ook terug in ons beleidsplan 2020-2023. Daar spreken we over *onderscheidende verbindingen* en dus rizomatische verbindingen die we graag willen maken. Dit gaat niet zomaar, daar is tijd en aandacht voor elkaar voor nodig. En deze omstandigheden hebben we met name het afgelopen jaar gekregen. Het duurde even, maar wat we nu zien is dat dit ons nieuwe, waardevolle en duurzame verbindingen heeft opgeleverd binnen ons netwerk. In dit jaaroverzicht nemen we u graag mee wat dit specifiek heeft betekend voor Vught voor de Buitenschoolse Cultuur Educatie (BCE), het Sociaal Domein (SD) en het onderwijs. Daarnaast nemen we u in dit jaaroverzicht graag mee wat we afgelopen jaar voor het primair onderwijs in Sint-Michielsgestel hebben kunnen betekenen.

Wat aan onze werkwijze en onze ambities ten grondslag ligt, waar wij als Plaza Cultura voor staan en hoe we dit doen, daarvoor verwijzen wij u graag naar ons [beleidsplan 2020-2023](#). Ook verwijzen we u graag naar ons actieplan 2021 (bij Plaza Cultura op te vragen) dat gemaakt is naar aanleiding van het [Cultuurnota/beleidsplan 2020-2023 van de Gemeente Vught](#). We vermelden hier expliciet Vught, omdat de gemeente Sint Michielsgestel geen Cultuurbeleidsplan heeft. De opdracht voor Plaza Cultura in Sint-Michielsgestel richt zich op het primair onderwijs waarbij de gemeente Sint-Michielsgestel en de basisscholen de opdrachtgevers zijn.

Leeswijzer

We hebben er dit jaar voor gekozen om het jaaroverzicht in drie hoofdstukken te verdelen, gelinkt aan de doelgroepen: onderwijs, Buitenschoolse Cultuureducatie en Sociaal domein. Binnen onderwijs is er een opsplitsing gemaakt tussen Vught en Sint-Michielsgestel.

Daar waar van toepassing houden we per hoofdstuk de volgende verhalende structuur aan:

1. Korte intro (activiteit/aanleiding)
2. Opbrengst netwerk
3. Contactcijfers
4. Vooruitblik

VUGHT: SOCIAAL DOMEIN EN BUITENSCHOOSE CULTUUREDUCATIE

Inleiding

‘Cultuur presenteert zich in Vught ingetogen’ staat in de Cultuurnota Vught 2020-2023 ‘Samen dichtbij cultuur’. Hierin worden diverse thema’s genoemd zoals samenwerking, nieuwe doelgroepen, inclusiviteit en toegankelijkheid. Onze focus ligt op het maken van verbindingen tussen partijen kunst en cultuur en sociaal domein/buitenschoolse cultuureducatie. Wij zien kansen in samenwerkingen, initiëren ontmoetingen, jagen projecten aan en investeren en stimuleren duurzame relaties. In dit jaaroverzicht koppelen we het sociaal domein en buitenschoolse cultuureducatie los en benoemen we de activiteiten waar we ons afgelopen jaar op hebben gericht.

Qua middelen om invulling te geven aan het sociaal domein en buitenschoolse cultuureducatie had Plaza Cultura resp. 12 en 8 uren per week te besteden. Ook heeft Plaza Cultura een activiteitenbudget voor beide doelgroepen. Tot 2020 was dit het innovatiebudget voor specifiek buitenschoolse cultuureducatie. De gemeente Vught heeft aangegeven dat zij in 2021 de uitvoeringsuren tussen onderwijs, buitenschoolse cultuureducatie en sociaal domein meer in evenwicht wil laten komen.

SOCIAAL DOMEIN VUGHT

Activiteiten

Cultuur Café

Terugkijkend op 2020 kunnen we stellen dat het Cultuurcafé, dat in januari voor de laatste keer live bij Elzenburg plaatsvond, heel veel lijntjes heeft gelegd tussen mensen binnen ons netwerk. De rizoom gedachte start eigenlijk hier. Dit Cultuurcafé stond in het teken van *Lerend Netwerken* onder leiding van Lector aan de HKU [Bart van Rosmalen](#). De intentie van het lerend netwerken hebben we ons eigen gemaakt en loopt als een rode draad door onze werkwijze. Het uitgangspunt van een lerend netwerk is elkaar te verstaan vanuit positieve nieuwsgierigheid wat de ander beweegt. Dit maakt dat je snel een vertrouwensband opbouwt en met elkaar in gesprek kunt gaan over jouw persoonlijke waardes en hoe deze zich verhouden tot de inhoud waar je je mee bezig wilt houden in relatie tot de ander.

De 19 deelnemers bestaande uit kunstenaars, gemeente, kunstinstelling, welzijn en zorg zijn met elkaar onder leiding van Bart aan de slag gegaan. Wat opvallend is, is dat het merendeel van deze groep elkaar daarna is gaan opzoeken en dat er nieuwe projecten zijn ontstaan waarbij kunst en cultuur het uitgangspunt was.

De daarop volgende Cultuurcafé's konden niet meer in grote groepen live plaatsvinden. Wel is er na het eerste Cultuurcafé een petit comité samengesteld voor het voortzetten van een Lerend Netwerk. Deze groep, bestaande uit 6 personen, zijn 2 keer bij elkaar gekomen.

Vanuit dit petit comité hebben we in het najaar een programma opgezet om het Cultuurcafé digitaal voort te zetten vanaf januari 2021. In het voorjaar van 2021 (het is nu april 2021) hebben er dan ook vijf digitale Cultuurcafé's plaatsgevonden. Vier bijeenkomsten met het thema armoede in samenwerking met Ellen Huinink en MOVE Vught. Hieraan deden in totaal 58 deelnemers mee. Daarnaast stonden 2 digitale Cultuurcafé's in het teken van Art Based Learning in samenwerking met Dian van Plaza Cultura. Hieraan deden 10 deelnemers mee. De Cultuurcafé's worden digitaal voortgezet tot we elkaar weer live kunnen ontmoeten.

KunstKameraadje

Al heel snel tijdens de eerste lockdown bleek al dat eenzaamheid bij kwetsbare mensen schrijnend bleek. De media stond er vol van en dit kwam overeen met de berichten die wij vanuit zorg- en welzijnsinstellingen kregen uit Vught. Vanuit de gedachte en [onderzoek](#) dat kunst gezond is, is Plaza Cultura meteen gaan kijken wat we voor kwetsbare inwoners konden betekenen. Daarnaast zijn we ook gaan kijken hoe we hierdoor kunstenaars een creatieve en (kleine) financiële verlichting zouden kunnen geven om tot waardevolle betekenisvolle samenwerkingen te komen. Het project Kunstkameraadje werd geboren.

Via oproepen in de lokale- en social media melden zich mensen (degene die een steuntje in de rug konden gebruiken) en ook kunstenaars dienden zich aan, zodat maatjes gevormd konden worden. Omdat privacy een groot goed was heeft Plaza Cultura met grote zorgvuldigheid 16 duo's kunstkameraadjes samengesteld. Daar konden vanuit de rizoomgedachte door kunst veel - niet zichtbare- verbindingen worden gemaakt en werd de kracht van kunst nu heel goed zichtbaar en tastbaar. Via onze website en social media zijn de kunstkameraadjes breed uitgelicht. In maart 2021 zou een tentoonstelling ingericht worden in de Petrus. De voorbereidingen hiervoor werden in het najaar van 2020 getroffen, maar snel werd ons duidelijk dat door de pandemie het heel onzeker zou worden of dit wel door kon gaan. Daarom is er voor gekozen om een digitale tentoonstelling in te richten. In april 2021 is de digitale tentoonstelling [Kunstkameraadje.nl](#) gelanceerd. Het is een prachtige website geworden, gemaakt door Angelique Kleijne, een lokale kunstenaar, met mooie, warme en ontroerende verhalen en beelden. Dit alles kon niet plaatsvinden zonder de 16 kunstenaars maar ook [Welzijn Vught](#), [ABZ Vught](#), [Zorgcentrum Leyenhof](#), 't

[Heem](#), Helvoirt, [Reinier van Arkel](#), [Mantelzorgondersteuning Vughterstedede](#), Onderling Sterk (zonder website), coaches en enkele betrokken inwoners uit de gemeente.

Hartverwarmend

In het najaar organiseerde Welzijn Vught twee grote digitale ontmoetingen met een diversiteit aan vrijwilligersorganisaties, zorgorganisaties, woningbouwverenigingen, sport en cultuur. Dit om inwoners van Vught een lichtpuntje te kunnen geven in de kerstperiode. Hieruit zijn veel initiatieven ontstaan. Maar vooral ook andere organisaties hebben elkaar leren kennen. Het was voor Plaza Cultura fijn om op deze manier nog meer het veld van het sociaal domein te onderzoeken. Naar aanleiding hiervan zijn alle leerlingen en leerkrachten van basisschool 't Molenven schoolbreed aan de slag gegaan met het project [Dozen van geluk](#) die kunstenaar [Judith Abels](#) speciaal hiervoor ontwikkelde. Het doel was dat leerlingen bij zouden gaan dragen aan klein geluk binnen hun directe omgeving. Snel daarna zijn ook andere scholen hiermee aan de slag gegaan. Daarnaast is het project gemeentebreed uitgezet door huis aan huis flyers te bezorgen via het [Klaverblad](#).

Armoede, sport en cultuur

In 2020 zijn coördinator [Kinderarmoede](#) Ellen Huinink, [MOVE Vught](#) en Plaza Cultura gestart met de voorbereidingen van bijeenkomsten rondom armoede, sport en cultuur. In samenwerking met sport- en cultuurpartners en organisaties zoals het [Jeugdfonds sport en cultuur](#) en [Stichting Leergeld](#) is toegewerkt naar 4 online bijeenkomsten begin 2021. De noodzaak om met elkaar de aandacht voor armoede in te bedden is door corona nog meer voelbaar geworden. In maandelijkse overleggen stemmen Ellen Huinink, MOVE Vught en Plaza Cultura met elkaar af welke stappen nodig zijn en welke thema's aan de orde moeten komen. Een paar voorbeelden hiervan zijn: de signalenkaart, het bereiken van mensen met een smalle beurs door cultuur- en sportaanbieders en het Volwassenenfonds. Vanuit deze samenwerking verbindt Plaza Cultura zich meer en meer in het netwerk van inclusie, bestaanszekerheid en toegankelijkheid.

Schatten van Zonneheuvel

Dit project is ook voortgekomen uit de sociaal maatschappelijke behoefte die is ontstaan tijdens de pandemie. In dit geval zijn we meer wijkgericht gaan kijken. Samen met Welzijn Vught, MOVE Vught, kunstenaar [Carola Mokveld](#) en wijkondersteuners van Zonneheuvel zijn we gaan nadenken over hoe we aan de volgende uitgangspunten uiting kunnen geven::

- Integreren in plaats van meedoen.

- Signaleren in plaats van afkijken.
- Organiseren in plaats van afwachten.
- Elkaar leren kennen en met elkaar in gesprek gaan in plaats van alleen groeten.
- Uiteindelijk te komen tot duurzame verbindingen tussen bewoners.

Er is een projectplan geschreven voor de duur van anderhalf jaar. Voor de begroting is een beroep gedaan op diverse fondsen. Van Het Prins Bernhard Cultuurfonds hebben we al een goedkeuring gekregen voor de helft van het budget. Begin juni 2021 starten de eerste activiteiten in samenwerking met Erfgoed Brabant. Dit is een train de trainer, 'De zachte Atlas' voor vrijwilligers en professionals die directe betrokken zijn bij de wijk. Op deze manier starten we met een klein groepje dat langzamerhand steeds verder uitbreidt om uiteindelijk door kunst en kunstactiviteiten te komen tot een nog grotere levensvreugde in de wijk. Bij een positieve evaluatie sluiten we niet uit dat dit project een vervolg krijgt in andere wijken in Vught.

Bevrijdingsrok in het kader van 75 jaar bevrijding Vught

Na het grote project tussen jong en oud en de uiteindelijke onthulling van de [Bevrijdingsrok](#) in oktober 2019 zou de rok na de winter van 2020 gaan reizen door Vught. Uiteindelijk is het tot nog toe één reis geworden. In het voorjaar heeft de rok een aantal maanden in de binnentuin van [Zorgcentrum Huize Elisabeth](#) staan pronken. Bewoners en bezoekers konden vanuit de koffieruimte de rok bewonderen, maar konden er ook lekker bij gaan zitten om verhalen met elkaar te delen. Daarnaast hebben medewerkers van [Huize Elisabeth](#) zelf activiteiten met bewoners georganiseerd. Hoeveel bewoners en bezoekers zich hebben kunnen laven aan de kleurrijke rok, is niet te meten.

Wanneer de musea weer open mogen, hopelijk in mei 2021, krijgt de bevrijdingsrok een plaats bij de entree van Nationaal Monument Kamp Vught tijdens de tentoonstelling [Mode op de bon](#). Hierna is het de bedoeling dat de rok in het voorjaar van 2022 een plaats krijgt in de binnentuin van [Woonzorgcentrum Theresia](#) in Vught.

Wat niet door is gegaan vanwege de pandemie:

My Generation

Muzikant Wido de Klein, muziekvakdocent en Arno van de Lee van Charlotte van Beuningen hebben het project *My Generation* opgezet om door muziek jong en oud met elkaar te verbinden. In 2019 hadden zij hun eerste uitvoering met +/- 150 deelnemers. Het idee was om met dit grote koor jaarlijks een terugkerende uitvoering op podium en cd te laten plaatsvinden.

Week van de toegankelijkheid

Deze landelijke week waar [Vught](#) al jaren actief aan deelneemt, vindt altijd in september plaats. Omdat het hier vooral om live ontmoetingen gaat is besloten deze niet te laten doorgaan. Als de landelijke regels het toelaten gaat in 2021 de week van de toegankelijkheid weer live georganiseerd worden.

Stel je voor!

In dit theaterproject op initiatief van [Xander Beks](#), onder professionele begeleiding van filmmaker [Klaas van Eijkeren](#), en theatermaker [Fleur van Rijn](#), heeft een groep jongeren samen met ouderen een theatervoorstelling gemaakt, waarbij verhalen over oorlog en vrijheid de rode draad zijn. Door omstandigheden kon deze productie in 2019 niet plaatsvinden en later ook niet in 2020. In plaats van een theatrale tour op het terrein van voormalig Kamp Vught, is er materiaal gedeeld op hun [website](#). De 10 deelnemende jongeren, ouderen en partners, zoals de Molukse zanggroep Bergiran Hatiku, hopen de voorstelling alsnog een keer fysiek op te kunnen voeren.

BUITENSCHOOLSE CULTUUREDUCATIE VUGHT

Proef Vught

Proef Vught is een jaarlijks evenement dat ondernemend Vught in de schijnwerpers zet. In 2019 ontstond in samenwerking met allerlei partners het idee om een speciaal jongerenplein te realiseren. We zouden in mei 2020 een afgebakend terrein in het centrum krijgen waar jongeren hun eigen hotspot zouden hebben met optredens, workshops, maar ook met hippe drankjes. Plaza Cultura heeft voor deze programmering vooral gekeken naar jonge en oudere talenten uit Vught die hier iets zouden kunnen betekenen voor de doelgroep 14 tot 18. Een hele line-up met workshops en demonstraties was gemaakt in samenwerking met jongerengroepen van [MDM Vught](#), [Musicare](#), [MU Eindhoven](#), 4 lokale beeldend kunstenaars, [DJ Producer School](#), [DJ Rooz](#), [Elzenburg](#) en anderen. Het verwachte aantal jonge deelnemers lag op ongeveer 200.

Helaas zijn het jongerenplein en Proef Vught niet doorgedaan, maar omdat de voorbereidingen al in een vergevorderd stadium zijn, hopen we dit projectplan in september 2021 alsnog live uit te kunnen voeren.

Brugklasproject 'Dit is Ik'

'Dit is IK' is een project dat is ontstaan vanuit de behoefte van een destijds groep acht leerkracht van [bs de Springplank](#) (voorjaar 2020) Groepen achters in Vught kennen elkaar niet en een jaar later zitten ze bij elkaar in de brugklas. Vanuit deze behoefte zijn de leerkracht, [Jongeren Werk Vught](#) en Plaza Cultura gaan nadenken hoe een activiteit betekenisvol kan zijn vanuit de leerling om terug te kijken op acht jaar schoolloopbaan en vooral vooruit kijken. Persoonsvorming, sociale en

maatschappelijke thema's waren de leidraad waar het over zou moeten gaan, want er gebeurt nogal wat als je van een van de oudste van de school naar een brugpieper gaat. En dan kom je ook nog in de puberteit wat vaak veel impact heeft voor de leerling zelf, de ouders, vrienden en vriendinnen enz. De voorbereidingen vonden plaats in 2020. Begin 2021 starten drie groepen 8 (ongeveer 75 ll) van bs De Springplank en [obs De Piramide](#) als pilot. De leerlingen werken toe naar een afsluitende Me -ni -museum voor Me Myself and You onder leiding van Judith Abels. Dit museum wordt eind juni 2021 (digitaal?) gepresenteerd in de Elzenburg voor kinderen en hun ouders.

Vught Beweegt, website

In samenwerking met MOVE Vught is in het voorjaar 2020 de website [Vught Beweegt](#) gelanceerd. De site wijst de weg in het creatieve, educatieve en sportieve aanbod in de gemeente Vught. Er is aanbod voor iedereen tussen 0 en 100 jaar. Creatieve, educatieve en sportieve organisaties kunnen hun aanbod plaatsen op de site. Bezoekers kunnen via de button Aanbod zien welke activiteiten er worden aangeboden en kunnen zich hiervoor meteen inschrijven. Deze site wordt continu up-to-date gehouden en is meteen ook een podium voor Sjors Creatief.

Enkele cijfers (aantal inschrijvingen Vught Beweegt 2020):

- Zomeractiviteiten 2020	963
- Basisschool Sjors 2019-2020	2873
- Basisschool Sjors 2020-2021 (1apr'21)	2795
- Jongeren 2020-2021 (1 apr '21)	149
- Er zijn 98 accounts van sport- en cultuuraanbieders aangemaakt op Vught Beweegt.

Sjors Sportief Sjors Creatief

Samen met MOVE Vught is in 2019 het landelijke concept Sjors Sportief en Sjors Creatief in Vught gelanceerd. Dit is een digitaal platform via Vught Beweegt waar kinderen in de basisschoolleeftijd op een laagdrempelige manier kunnen kennismaken met cultuur en met sport. Ieder jaar krijgen alle ruim 3000 leerlingen van groep 1-8 van de basisscholen in de gemeente Vught een informatieboekje en kunnen ze zich inschrijven bij een van de workshops waar ze graag mee kennismaken. Afgelopen jaar mochten we ook de twee nieuwe scholen [Misha de Vries](#) en [Dr. Landman](#) en de gemeente Helvoirt verwelkomen. Daarnaast konden, vanaf september 2020, ook aanbieders uit Helvoirt hun activiteiten bekend maken via het platform.

Zomerkunsten

[Zomerkunsten](#) is een zes weken durend project geweest dat afgelopen zomer voor het eerst in de schoolvakantie plaatsvond. Samen met gebruikers van de Elzenburg hebben we de handen ineen geslagen en een sport- en cultuurprogramma samengesteld voor 3 tot 23 jarigen. De programmering vond in en rondom de Elzenburg plaats, waarbij Plaza Cultura de kunst en cultuuractiviteiten voor haar

rekening nam. Kunstenaars boden de volgende workshops aan: Handletteren en Fotografie, Graffiti, Hiphop dans, Fun Dance, Muziekworkshops, Het Schimmen Laboratorium en Paper Fashion, Pimp je Kleding, Tie & Dye, Creatief programmeren en een KinderKunstLab. Voor de allerkleinsten met hun ouders was er een Peuter en Kleuter Festival op het Lidwinagraveld. Aan de cultuuractiviteiten hebben ongeveer 180 kinderen en jongeren meegedaan.

Zomerkunsten was een pilot met samenwerkende organisaties rondom de Elzenburg dat we in 2021 graag verder willen uitbouwen.

Filmproject EMMA

In coronatijd wilden we er ook graag voor jongeren zijn en hebben we samen met Jongerenwerk Vught een filmproject ontwikkeld waar met name de jongeren de regie konden voeren. Onder begeleiding van Klaas van Eijkeren hebben 10 jongeren een filmscript bedacht. Dit was een zeer actueel thema rondom eenzaamheid en jongeren. Ze hebben zelf een scenario geschreven en dat geproduceerd. De [première](#) van de film met rode loper kon gelukkig -zei het met heel weinig (30 personen) publiek- live doorgaan in de Speeldoos.

De ontroerende film EMMA is nog steeds te zien op [YouTube](#)-. Op dit moment zijn de jongeren aan het nadenken over een vervolg

Try Out

Try Out is een gezamenlijk cultuur en sportief programma voor jongeren (12+) dat door MOVE Vught en Plaza Cultura is geïnitieerd en waar jongeren zelf de regie hebben in de programmering van activiteiten in een schoolvakantie. De 4 jongeren zijn de Try Out Crew en stelden in 2020 voor de tweede keer een programma samen. Nog net voordat de 1^e lockdown inging vonden er de volgende workshops plaats: Percussie, Koken, Streetmash Volleybal en Indoor soccer. Ruim 25 jongeren namen deel aan deze zeer geslaagde middag in de Elzenburg.

Voor de derde Try Out bedacht de Try Out Crew een Hiphop choreografie en een workshop Graffiti. Hieraan deden 20 jongeren mee.

Voor 2021 heeft de crew twee keer een online quiz bedacht. En zullen we aandacht besteden aan de groei van de crew en het aantal deelnemers. En daarbij wordt steeds samengewerkt met cultuur- en sportaanbieders uit de gemeente Vught.

Kunst in Elzenburg

Vanuit een vernieuwende gedachte (welk cultuuraanbod bestaat nog niet in de gemeente, maar biedt kansen?), jagen we nieuwe initiatieven aan, om ander buitenschools cultuuraanbod te creëren, waarin kinderen en jongeren hun talent kunnen ontdekken.

Het atelier in Elzenburg biedt een mooie plek, waar veel mogelijk is op het gebied van beeldende kunst of bijvoorbeeld fotografie.

Er zijn in 2020 twee samenwerkingen ontstaan, waar in de toekomst op doorontwikkeld zal worden.

In samenwerking met textielkunstenares Lynn-Kate Rosdorff gaan we met Elzenburg op weg naar het creëren van een maandelijks open atelier waar kinderen en jongeren kunnen werken met textiel. De pilots 'Pimp je Kleding' en 'Tie & Dye' waren een succes met samen 30 deelnemende basisschoolkinderen en 8 jongeren.

Onder begeleiding van Carola Mokveld hebben 35 jongeren, die betrokken zijn bij Elzenburg met behulp van fotografie en schilderen werk gecreëerd, wat een plek heeft gekregen in de foyer. In de toekomst zien we vaker mogelijkheden om mét jeugd en jongeren werk te creëren, wat een plek krijgt in het jeugd- en jongerencentrum.

ONDERWIJS VUGHT

Inleiding

Voor de 9 primair onderwijs scholen van de schoolbesturen [Stichting Talentis](#) (was Leijestroom) en [STROOMM](#), 2 speciaal onderwijs scholen: [Kentalis](#), en [Zuiderbos](#) voor SO en VSO en 1 voortgezet onderwijs school [Maurick college](#) in Vught is onze rol in 2020 niet anders geweest dan voorgaande jaren. Coachen, begeleiden, ondersteunen, teamscholingen en deskundigheidsbevordering. Afgelopen jaar was Plaza Cultura in meer of mindere mate betrokken bij activiteiten die scholen hebben/hadden georganiseerd.

Een heel groot deel van deze activiteiten heeft door corona niet plaats kunnen vinden.

Onderstaande activiteiten waar Plaza Cultura in meer of mindere mate bij betrokken was, zijn wel doorgegaan:

- 15 workshops voor een of meerdere groepen en in een aantal gevallen schoolbreed.
- 1 teamscholing
- 1 bezoek aan het museum
- 2 voorstellingen
- 10 workshops en inspiratiebijeenkomsten voor leerkrachten

Het plannen van activiteiten samen met Plaza Cultura is afgelopen jaar op een aantal scholen stilgevallen of op een laag pitje komen staan omdat het te onzeker was of externen ontvangen zouden mogen worden binnen de scholen.

Als alternatief heeft Plaza Cultura een [overzichtlijst](#) gemaakt met alternatieve digitale mogelijkheden waar veelvuldig gebruik van is gemaakt. Bij een aantal scholen is

samen met een kunstenaar actief gezocht naar (digitale) alternatieven om de leerlingen toch cultuuronderwijs aan te kunnen bieden. Immers de nood was soms hoog. Echter digitale alternatieve waren niet gemakkelijk voor de ICC-ers.

Interne Cultuur Coördinator (ICC)

Iedere school heeft een of twee gecertificeerde ICC-ers,. In Vught zijn er dat in totaal 18. Zij zijn samen met de directie en het team zowel inhoudelijk als organisatorisch verantwoordelijk voor het kunst- en cultuurbeleid van de school. Ongeveer vier keer per jaar voeren we stand van zaken gesprekken met de ICC-ers en de directeur. Tijdens deze gesprekken wordt de voortgang besproken aan de hand van de culturele ambities die iedere school heeft. Daarnaast zijn de lijntjes kort en is er regelmatig overleg. Deze stand van zaken gesprekken zijn wisselend doorgedaan, live, digitaal of niet omdat er geen ruimte was voor cultuuractiviteiten.

Vier keer per jaar organiseren we ook een netwerkbijeenkomst met alle ICC-ers. Deze bijeenkomsten staan in het teken van ervaringsoverdracht, deskundigheidsbevordering, inspiratie en scholing. Vaak worden hierbij deskundigen uitgenodigd die een workshop of korte voorstelling verzorgen. In 2020 zijn ze in Vught alle vier doorgedaan, zowel live als digitaal.

Twee nieuwe scholen

Door de opheffing van de gemeente Haaren per 1 januari 2021 is Helvoirt bij de gemeente Vught gekomen. Omdat de Dr. Landmanschool uit Helvoirt al in ons netwerk zat vanuit schoolbestuur Cadans Primair uit Sint-Michielsgestel waren er al warme contacten. Daarnaast is er in Vught een nieuwe zelfstandige school gestart: Misha de Vries. Inmiddels zijn de contacten ook met deze school opgestart. De twee nieuwe scholen hebben zich officieus per september 2020 aangesloten bij ons netwerk. Door deze uitbreiding van twee scholen komen er 380 leerlingen bij. Hiermee verlenen we per 1 januari 2021 onze diensten aan 11 primair onderwijsscholen.

Voortzetting CMK Vught

In de afgelopen acht jaar heeft de gemeente Vught meegedaan aan de vierjarige Landelijke [Cultuureducatie met Kwaliteit](#) (CMK)regeling: CMK1 en CMK2 regeling. Deze regeling, die vanuit het Rijk door Fonds van Cultuurparticipatie wordt uitgezet, is een cofinanciering voor kunst- en cultuuronderwijs voor de scholen tussen rijk en gemeente. Deze regeling heeft gezorgd voor kwaliteitsimpulsen voor activiteiten op school, deskundigheidsbevordering voor leerkrachten en kunstvakdocenten en voor uitbreiding van de culturele netwerken rondom de school. Per 1 januari 2021 is de regeling CMK3 verlengd. In 2020 stond dan ook de overgang en de voorbereiding van de CMK3 regeling centraal. Lang was niet duidelijk hoe de gemeente Vught hiermee

om zou gaan in relatie tot wat ze van de scholen verwachtten. Inmiddels nemen alle primair onderwijs scholen in Vught deel aan deze landelijke regeling onder de voorwaarden zoals die ook golden tijdens de vorige CMK periodes. In het voorjaar van 2021 worden contracten ondertekend door de provinciale penvoerder Kunstloc Brabant met gemeenten en scholen.

Hoe de CMK scholen zijn omgegaan met hun CMK middelen in 2020 leest u in de bijlage. Dit is een bijdrage van de scholen zelf.

Stichting KIDS

Stichting KIDS (Kunst in de School) is een initiatief vanuit de gemeente Vught om scholen schoolbreed een extra impuls te geven om professionele podiumkunsten en musea te bezoeken met haar leerlingen. De ICC-ers (interne cultuurcoördinatoren) van de scholen kiezen samen met Plaza Cultura of ze collectief voorstellingen in willen kopen of dit op eigen initiatief doen. In schooljaar 2019-2020 werd besloten voor het theaterjaar. De voorstellingen voor de groepen 1-2 bij De Elzenburg, en de groepen 7-8 in De Speeldoos, konden nog net doorgaan. Helaas konden de voorstelling bij De Speeldoos voor de groepen 3-4 en de voorstelling in de Verkadefabriek voor groep 5-6 niet doorgaan. Alle zeilen werden vanuit Plaza Cultura bijgezet om de voorstellingen te verplaatsen naar het volgende schooljaar 2020-2021, helaas konden ook die niet doorgaan. In het voorjaar van 2021 hopen we de nog in te halen voorstellingen te kunnen laten plaatsvinden. Maar dan in de vorm van kleine schoolvoorstellingen.

Door de pandemie met afzeggingen, verplaatsingen, weer afzeggingen en het bieden van een theateralternatief was dit een intensieve communicatiewisseling tussen Plaza Cultura en de theatergezelschappen, maar ook tussen Plaza Cultura en de scholen was het een uitdaging om de communicatie goed te stroomlijnen.

Voor het volgende schooljaar 2021-2022 wordt gekozen voor de kunstdiscipline literatuureducatie. Op dit moment wordt er een werkgroep samengesteld met ICC-ers, leerkrachten, Huis73 en kunstenaar(s) om het een diversiteit van activiteiten en scholingen samen te stellen waar we vooral uit zullen gaan van de behoefte van de scholen.

ONDERWIJS SINT-MICHIELSGESTEL

Inleiding

Zoals al aangeven is onze doelgroep in Sint-Michielsgestel 8 scholen van het primair onderwijs van de scholenstichtingen [Cadans Primair](#) en 2 [STROOMM](#) scholen en 1 school voor speciaal onderwijs van [Kentalis](#). Onze primaire werkzaamheden zijn ten opzichte van voorgaande jaren niet zo veel veranderd. De pandemie heeft echter op de uitvoering van onze werkzaamheden wel veel invloed gehad.

Werkgeverschap

Plaza Cultura is vanaf de start van Plaza Cultura in 2007 juridisch ondergebracht bij Cadans Primair. Tot de pandemie waren we gehuisvest in het bestuurskantoor in Sint-Michielsgestel en 2 dagen in Vught bij Jongerencentrum Elzenburg. Na de eerste lockdown (toen we voornamelijk thuis hebben gewerkt), kon het werken vanwege ruimtegebrek door de 1,5 m regeling niet meer in Sint Michielsgestel plaatsvinden.

Haaren

Vanaf 2019 werd ons netwerk uitgebreid met 4 scholen uit de gemeente Haaren die door een scholenfusie onderdeel werden van Cadans Primair. Vanaf 2020 sloot ook de 5^e school uit Haaren aan die onder het schoolbestuur van STROOMM valt. Overigens was 2020 ook meteen het laatste jaar omdat per 1 jan. 2021 gemeente Haaren door fusie zou worden onderverdeeld in vier gemeenten. Afgelopen jaar zijn er een aantal activiteiten georganiseerd waar Plaza Cultura in meer of mindere mate bij betrokken is geweest. Een overzicht wat wel en niet heeft plaatsgevonden:

- Twee scholen zijn samen aan de slag gegaan met het raammuseumproject in Haaren.
- In Esch heeft ook het raammuseumproject plaatsgevonden.
- Een school is schoolbreed aan de slag gegaan met diverse drukwerken samen met Carola Mokveld. Iedere groep heeft meerdere workshops gekregen en er is een samenwerking geweest met het zorgcentrum waarbij leerlingen de kans hebben gekregen hun werk te exposeren.
- Twee teamscholingen van twee scholen zijn niet doorgegaan.
- Een teamscholing van weer een andere school heeft wel plaats kunnen vinden.
- Een schoolbreed dagproject op een school heeft niet kunnen plaatsvinden.

Vanaf 2021 blijft de Dr. Landmanschool in Helvoirt bij het netwerk van Plaza Cultura. De overige scholen van de voormalige gemeente Haaren zijn aangesloten bij collega's in Boxtel, Tilburg en Oisterwijk.

CMK

Al vanaf de start van Plaza Cultura (2007) springen de scholen van Sint-Michielsgestel in de bres voor cultuuronderwijs. Zij financieren mee om door deze matchingsregeling meer te kunnen doen aan kwaliteitsbevordering, (team)scholing en netwerkvorming met het culturele veld. Hierdoor konden zij de afgelopen 8 jaar samen met de gemeente een beroep doen op de Landelijke CMK regelingen periode 1 en 2. Deze constructie kwam nog niet veel voor. Er waren geen tekenen dat deze constructie niet door zou vloeien in CMK3, echter de gemeente Sint- Michielsgestel heeft aan het einde van 2020 besloten om te stoppen met de co-financiering CMK. Dit is jammer, want om in aanmerking te komen voor deze matchingsregeling vanuit het Rijk, moet de gemeente hier een commitment aangaan met de scholen. Dit betekent dat er minder uitvoeringsgelden voor de scholen beschikbaar komen. De uitvoeringskosten van Plaza Cultura blijft de gemeente wel ondersteunen zodat Plaza

Cultura wel haar taken kan blijven vervullen naar deze scholen. De stichtingsbesturen zijn samen met Kunstloc Brabant aan het einde van het jaar direct na het bekend worden van deze aderlating in gesprek gegaan met de gemeente om te kijken wat nog mogelijk is vanaf 2022. Tegen de zomer van 2021 hopen we op meer duidelijkheid.

In het voorjaar van 2020 stond op de planning dat Plaza Cultura een presentatie zou geven in de gemeenteraad. Helaas kon deze presentatie door de pandemie niet doorgaan en ook het gesprek met de wethouder kon niet plaatsvinden. Tijdens het schrijven van dit jaaroverzicht staat er een gesprek in juni 2021 gepland met de wethouder en de beleidsmedewerker.

Maatwerk

In Sint-Michielsgestel ligt onze focus op de vraag van de scholen. Wij werken daar op maat per school en schuiven dan ook regelmatig aan bij overleggen met de ICC-er/ directie/ team/ leerkrachten enerzijds en met kunstenaars en kunstvakdocenten anderzijds. Door de eerste lockdown zijn alle live activiteiten verschoven naar later in het jaar. Veel van deze activiteiten zijn vanwege de heersende pandemie alsnog geannuleerd. Wel hebben scholen zelf cultuuronderwijs gegeven en de thuisblijftips die wij verzamelden waren welkom. Tussen de versoepelingen van de Covid regels was er soms weer wat ruimte. In de bijlage geven scholen zelf een kort blik op hun CMK-activiteiten.

Vier keer per jaar organiseren we ook een netwerkbijeenkomst met alle ICC-ers. Deze bijeenkomsten staan in het teken van ervaringsoverdracht, deskundigheidsbevordering, inspiratie en scholing. Vaak worden hierbij deskundigen uitgenodigd die een workshop of korte voorstelling verzorgen. In 2020 is er één bijeenkomst doorgegaan met [Susan Lutke](#). De andere zijn niet doorgegaan omdat er te weinig animo was vanwege covid prioriteiten.

PLAZA CULTURA (SAMENWERKINGEN) PROFESSIONALISERING

Samenwerkende Marktplaatsen Cultuureducatie Maas en Meierij

Al jaren werken we samen met collega intermediairs in de regio Noord-Oost Brabant. Daar waar we tot twee jaar terug vooral gericht waren op het regionaal organiseren van scholingsbijeenkomsten voor scholen en vakdocenten richten we ons nu vooral op intervisie en kennisdeling. We worden hierin begeleid door Marlou Vrijssen en Rolf Vonk van Erfgoed Brabant. Normaliter komen we 4 keer per jaar live samen, afgelopen jaar heeft er 1 live bijeenkomst plaatsgevonden en 1 digitaal.

Scholingen die Plaza Cultura (mede) geïnitieerd heeft

Waar we in 2019 en 2020 fors in kwaliteit en maatwerk hebben geïnvesteerd vond de landelijk gecertificeerde basiscursus ICC plaats samen met collega marktplaats [Cultuurbox](#) Boxtel, [Kunstloc Brabant](#) en uitvoerder [Jacqueline Braat](#). Deze eerste pilot

(8 dagdelen) met 12 deelnemers rondden we net voor de 1^e lockdown met succes af. In september startte de tweede cursus met 10 deelnemers. Helaas heeft alleen de eerste bijeenkomst kunnen plaatsvinden. De cursus wordt weer opgepakt wanneer dit live weer mogelijk is.

Daarnaast stonden een aantal [scholingen](#) op het programma voor leerkrachten:

- [Zing-es](#), i.s.m. Kunstloc Brabant
- VerderKijken DoorDenken i.s.m. het [Design museum Den Bosch](#),
- Ukelele cursus, 4 avonden i.s.m. [Harry Hendriks](#),
- De Creatieve Code 1 bijeenkomst i.s.m. [MU Eindhoven](#)
- [Literatuureducatie](#), 4 bijeenkomsten, i.s.m. [Huis 73](#), [Judith Abels](#) en [Erik van Os](#)
- Art Based Learning, 1 bijeenkomst i.s.m. [Dian Langenhuijzen](#)
- ErfgoedScholing i.s.m. [Erfgoed Brabant](#)
- Muziekonderwijs i.s.m. [Susan Lutke](#)
- Theaterscholing i.h.k.v. theaterjaar i.s.m. met diverse (lokale en regionale) theatervakdocenten.

Scholingen intermediairs

Om onze kennis en landelijke ontwikkelingen op peil te houden, lezen we veel artikelen die via provinciale en landelijke kanalen tot ons komt. Afgelopen jaar zijn veel netwerk- en studiedagen online gehouden. Daar hebben we volop gebruik van gemaakt, bijvoorbeeld bij de PO-raad, LKCA en Kunstloc Brabant. De thema's waaraan we hebben deelgenomen hadden raakvlakken tussen kunst en cultuur en ontwikkelingen in het onderwijs, creativiteitsontwikkeling, co-creatie, financiën (schrijven van een subsidieaanvraag), ontwikkelingen in de zorg- en welzijnssector, wijkontwikkelingen en kunstgeschiedenis.

PR

Plaza Cultura laat graag zien waar zij zich mee bezig houdt, of liever nog wat er in het veld gebeurt waar Plaza Cultura bij betrokken is geweest of waarvan wij vinden dat dit interessant is voor ons netwerk. Dit doen we door onze [website](#), via nieuwsbrieven en op [Twitter](#), [Facebook](#) en Instagram. Via de lokale Vughtse media worden activiteiten van Plaza Cultura regelmatig in de publiciteit gebracht. Bijvoorbeeld bij de radio- en tv omroepen [NOVO3](#) en [AVULO](#). En ook het huis-aan-huis [weekblad Klaverblad](#) wijdde een artikel aan Plaza Cultura.

Daarnaast zijn een paar initiatieven van Plaza Cultura in den lande opgevallen en gepubliceerd:

In de februari-editie van het magazine [Prikkels](#) werd aandacht besteed aan het project rondom 75 jaar bevrijding Vught, bekend onder de naam '[Bevrijdingsrok Vught](#)'. Naast het analoge blad 'Prikkels' werd het ook digitaal verspreid via [Mestmag.nl](#), hét online platform voor kunst & cultuur.

In juni plaatste MESTmag een blog op haar online platform: [Mensen inclusief verbinden met kunst: Plaza Cultura](#).

Dian rondde afgelopen juni haar master Kunsteducatie met succes af en deed onderzoek naar hoe de motivatie voor kunsteducatie een boost kan krijgen. Dit deed ze door Art Based Learning (ABL) met als doelgroep schoolleiders in het primair onderwijs. Hiervoor werd een provinciaal interview afgenomen [Cultuureducatie hoger op de agenda met Art Based Learning](#), deze werd ook gepubliceerd in het landelijke platform van [NIVOZ](#).

Voor dit onderzoek schreef Dian in het najaar een artikel: [Hoe krijgen we schoolleiders gemotiveerder voor cultuureducatie?](#) Dat werd gepubliceerd door het LKCA. In navolging van dit artikel publiceerde het NIVOZ: [Oproep: 'Schoolleider, bespreek de pedagogische waarde van kunsteducatie met je team'](#)

Blik vooruit...

Terugkijkend op dit jaaroverzicht zijn we er trots op dat we tijdens dit zware corona jaar veel mensen een hart onder de riem hebben kunnen steken. We hebben vooral veel verbindingen kunnen maken tussen mensen onderling. De rizoom zet zich voort en vooral onder het oppervlak is er een knooppuntennetwerk ontstaan van (vaak) nieuwe contacten. Samen ontwikkelen ze zich om daarna met prachtige parels boven het maaiveld uit te steken.

Voor komend jaar hopen we dat naast deze parels, vooral binnen het sociaal domein en in de buitenschoolse cultuureducatie, ook de scholen weer lucht en fysieke ruimte krijgen om hun onderwijsvisie verder vorm te geven en dat externen weer de school in kunnen.

In Vught zijn mooie ontwikkelingen gaande die een breed publiek bereiken, we hopen dat we hiermee als voorbeeld ook de gemeente Sint-Michielsgestel kunnen bewegen de kracht en de rol van kunsteducatie te borgen. Wij danken ons netwerk! Zij heeft zich het afgelopen jaar zo hard ingespannen om samen met ons te kijken naar mogelijkheden en naar nieuwe ontwikkelingen. We hebben gezien dat dit kan en geloven erin dat kunst met haar verbeeldingskracht onmisbaar is bij jou, in jouw omgeving én wereldwijd. Er blijft werk te doen, we doen het met alle liefde en plezier!

Groet, Kristel, Heleen, Dian

BIJLAGE

CMK activiteiten scholen Vught

CMK ontwikkelingen 2020 – scholen gemeente Vught

BS de Schalm

Afgelopen jaar (2020) stond in het teken van het scheppen van duidelijkheid voor de ICC-ers en het team. Daarom is er een meerjarenplan geschreven om duidelijk te krijgen wat we met het team willen bereiken met kunst- en cultuuronderwijs. Maar ook dat cultuur niet alleen de taak is voor de ICC-er van de school, maar dat het cultuuronderwijs wordt gedragen door het hele team.

In januari hebben wij met het team een inventarisatie uitgevoerd via een werkvorm waarbij groeikansen zichtbaar worden voor de komende jaren. Uit deze input hebben wij 3 ambities samengesteld:

1. Wanneer leerlingen van onze basisschool gaan, hebben zij minimaal 1 keer kennisgemaakt met alle kunstdisciplines als maker, bezoeker en/of publiek.
2. Cultuur krijgt bij ons op school vorm d.m.v. de verbinding tussen de verschillende vakken, waarbij de leerlingen de ruimte krijgen om zichzelf te ontwikkelen.
3. De leerkracht weet welke culturele ambities wij nastreven en hij/zij werkt jaarlijks aan zijn/haar deskundigheidsbevordering passend bij de jaarthema's en ten behoeve van wat wij als team nastreven.

Wat verder naar voren kwam is dat het team behoefte heeft aan ideeën voor een mogelijk invulling van de IPC en OGO thema's.

In 2020 hebben wij met de CMK gelden materialen aangeschaft. Het was de bedoeling om in maart 2021 een mooie studiedag te organiseren waar het team met deze materialen aan de slag zou gaan. De bedoeling was dat het team in aanraking kwam met de Green Screen, Verderkijkdoos en Boomwhackers. Helaas kon het niet doorgaan vanwege Corona. Hopelijk kunnen wij deze in het najaar van 2021 nog organiseren.

Aan de hand van het meerjarenplan heeft Stephanie (ICC-er) aan het begin van het schooljaar 2020 een cultuurwerkplan gemaakt. In dit werkplan staan de uitgangspunten kunst en cultuur van de De Schalm en een tijdsplanning voor de komende 4 jaar. We hebben aan het einde van 2020 afscheid genomen van Stephanie als ICC'er wegens verandering van werkplek. Het is fijn voor ons als ICC-ers dat zij dit heeft gemaakt.

In september 2020 hebben de leerkrachten de mogelijkheid gehad om met CMK-gelden cultuuractiviteiten te integreren binnen de thema's van IPC. Dit hoefde niet de centrale kunstdiscipline te zijn (Theater), mocht wel bijvoorbeeld met aanvullende theaterworkshops. Iedere leerkracht mocht zelf shoppen op internet of op intranet waar inspiraties voor cultuuronderwijs op staan om te kijken hoe ze cultuuronderwijs wilden onderbrengen binnen IPC. Door corona is veel niet doorgedaan. Wat nu nog op de planning staat voor de groepen is:

- Groep 1/ 2 drama workshop volgen van Theater Pietepaf, thema toveren of vlinders.
- Groep 3/ 4 workshop circus door Grote broer. Zij zullen leren samenwerken, creativiteit en creëren, presenteren en communiceren.
- Groep 5/ 6 Bezoek aan Geofort.
- Groep 7/ 8 Dat is nu nog niet bekend.

Kindcentrum de Avonturier

We zijn er trots op dat we Cultuur en Blink gingen integreren binnen onze cultuurambities handvaardigheid en muziek. We hebben ons rooster aangepast aan de integratie. De praktijk moet er nog van komen, we waren net draaiende. Verder is er alleen een voorstelling ingehaald voor 7-8.

Net als het echte leven kent ook deze Corona tijd twee kanten van de medaille: veel activiteiten en initiatieven konden geen doorgang vinden en anderzijds heeft het ook aangezet tot creatief denken, nieuwe initiatieven etc.

De kunstzinnige ervaring die wij hieruit meenemen is dat er in de noodopvang creatief gewerkt is i.p.v. met chromebooks. Wat nog op de rol staat is een voorstelling van De Vuilnismannen, zij komen in mei 2021 i.p.v. 2020 wanneer we de Avonturiersdag vieren.

OBS de Piramide

Afgelopen jaar hebben we onze eerste ronde [Atelier-dagen](#) gedraaid. We zijn er ontzettend trots op!

De hele school heeft meegedaan en we hadden interessante workshops, begeleid door kunstenaars, experts, ouders en/of leerkrachten! Twee vrijdagen achter elkaar werd de school omgetoverd tot een Atelier. Het was een groot succes en veel blije kinderen. Zij hebben een stukje van hun culturele reis gemaakt door zelf een workshop naar keuze te kiezen. De inhoud van de workshops was niet alledaags, een keer wat anders, lekker verrassend en leerzaam.

De tweede ronde van de atelierdagen in het voorjaar kon helaas niet doorgaan vanwege de Lockdown en de coronamaatregelen. We zijn op zoek gegaan naar een andere vorm om de kinderen toch een creatieve beleving mee te geven.

We hebben op de Piramide een leerteam genaamd 'Onderzoeken en ontwerpend leren'. Deze manier van lesgeven past mooi bij onze cultuurambities. Samen met deze werkgroep en de Icc'er is er een nieuw idee ontstaan. We hebben voornemens om Leskracht en Cultuur aan elkaar te koppelen. De vormgeving daarvan komt overeen met de atelierdagen, maar dan net een beetje anders. Het thema van Leskracht is leidraad. We gaan werken in een blok van 4 weken en met 4 groepen aan één thema. (Bijvoorbeeld twee groepen 5 en twee groepen 6 werken samen een thema van leskracht. Elke week bieden we de kinderen een andere culturele discipline aan omtrent het thema. Bijvoorbeeld een workshop dans, beeldend, drama, fotografie, green screen etc.. Elke leerkracht bereidt één culturele les voor. Elke groep komt 1x aan de beurt bij elke leerkracht. De leerkracht draait dus door en niet de groepen. Zo hebben de kinderen na 4 weken, 4 culturele disciplines ervaren rondom één thema. De groepen 1 en 2 werken met eigen thema's, maar doen hetzelfde systeem.

We willen de komende periode weer nieuwe indicatoren onder de aandacht brengen in het team, zodat de leerkrachten in de eigen groep bewust kunnen werken aan een doel/indicator.

We gaan ons ook inzetten voor een 'werkplaats' in school, een OntdekLab! We hebben een lokaal dat we mogen omtoeveren tot een Ontdeklab, waar allerlei culturele activiteiten plaats kunnen gaan vinden. Dit gaan we in 2021 realiseren! Alle groepen mogen daar gebruik van maken!

Waar wij, als ICC'ers, nog in zouden willen groeien is dat we meer vaste culturele activiteiten willen aanbieden, cultuur uit de omgeving binnen halen of naar toe gaan. Meer gebruik maken van de cultuurmarkt en daar de kinderen van laten genieten.

BS Het Molenvan

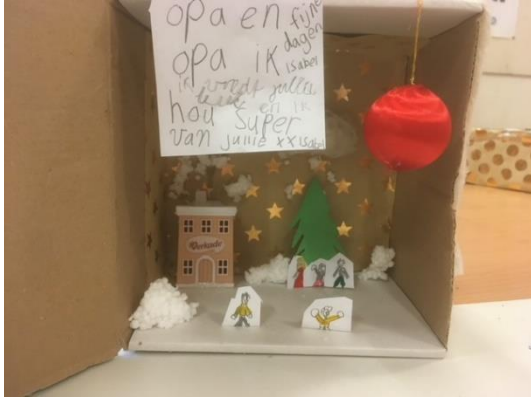
Voor dit jaar hadden we 2 workshops gepland voor het team met Boomwhackers, o.l.v. Harry Hendriks. Dit hebben we helaas al een paar keer moeten verplaatsen. De workshops staan nu gepland voor eind mei 2021. Wel hebben we een set boomwhackers aangeschaft waarmee sommige leerkrachten een paar lessen mee gegeven hebben. Kinderen zijn erg enthousiast.

Ook zijn we dit schooljaar gestart met de digitale methode: Laat maar zien. Leerkrachten

kunnen hier les-ideeën opdoen en via het digibord ook de instructie geven. Werkt gebruiksvriendelijk.

Voor het team hadden we in het najaar 2020 een teambijeenkomst gepland over cultuur maar ook deze is helaas nog niet door kunnen gaan. Misschien nog in voorjaar 2021.

Aan het einde van dit kalenderjaar hebben we met de hele school, in samenwerking met Judith Abels, [doosjes van geluk](#) gemaakt. Doordat we zo weinig op het gebied van cultuur

binnen de school konden halen hebben we Judith gevraagd een online lesplan te maken voor de leerkrachten en kinderen zodat we toch nog een beetje het idee hadden dat we een workshop hadden. De resultaten zijn erg leuk geworden en de leerkrachten, die eerst toch wel wat beren op de weg zagen, waren uiteindelijk ook erg enthousiast. De doosjes waren bedoeld voor iemand die het in deze vreemde tijd wel verdiend heeft. De kinderen hebben het in de kerstvakantie

allemaal aan de desbetreffende persoon gegeven. Ik kan wel zeggen dat ik wel trots ben op dit project!

Ik wil graag nog groeien in het naar binnenhalen van externe partijen (domein 2). Zo gauw het weer kan, zullen we dit zeker doen. We hebben, als alles goed gaat, eind maart 2021 een try out van een dansgroep.

Het wegvallen van activiteiten:

- Theaterlessen
- Workshop boomwhackers
- Bezoek Noordbrabants Museum
- Lopen van pietertje pad van de Bieb
- Rondleiding Isabellakazerne
- Marionet voorstelling
- Verhalenvertelster met Kerst

Kunsthinnige ervaring die ik meeneem:

- Het project van doosjes van geluk
- Opgavten die we de kinderen online hebben gegeven voor het thuisonderwijs

Zuiderbos

Schooljaar 2020 is een schooljaar waar op cultureel gebied niet veel door kon gaan of met aanpassingen. In 2020 hebben we in samenwerking met PLAZA CULTURA een theater jaar gehad. Twee voorstellingen zijn doorgegaan: "OP ZOEK NAAR HET HUILMEISJE" in maart en

in september "ANNE, 10 JAAR, WIL GRAAG OPGEHAALD WORDEN". De leerlingen waren enthousiast over de voorstellingen.

We hebben ons in mei opgegeven voor museumschatjes, waarvan we tot nu toe nog geen gebruik hebben gemaakt.

Bijzonder fijn was het om elkaar (ICC-ers en PLAZA CULTURA) in de buitenlucht te ontmoeten en aan elkaar te vertellen hoe het gaat in deze bijzondere periode en dat onder het genot van een [dansvoorstelling van Lotte en Lara](#). Voor de zomervakantie hebben we schildersezels geleend, alle leerlingen van het SO hebben met veel plezier geschilderd en mooie kunstwerken gemaakt. Ik ben dan trots op de leerlingen en geniet hier zelf ook van.

Jammer genoeg hadden we dit jaar geen kerstviering of kunstbende, waarbij alle leerlingen van Zuiderbos laten zien wat ze kunnen, zoals zingen, meedoen aan een toneelstuk, kunstwerken maken en verkopen voor een goed doel enz.

Als ICC-er ben ik trots op de vooruitgang die we als team doormaken op het vlak van planning en het vastleggen van datgene we gedaan hebben in een format. We zijn nu druk bezig met het vak muziek beter georganiseerd te krijgen zodat alle leerkrachten met plezier wekelijks muziekles geven.

Misschien zou een muziekstagiaire een aanvulling zijn, de stagiaire zou in samenwerking zijn met Herlaarhof. De bovenbouw werkt nu met een proefabonnement vanuit 123ZING, dit om te kijken of deze methode een steun kan zijn.

De tekenles begeleiding is door de corona stil komen te liggen, ik heb als icc-er af en toe contact maar dan één op één, om problemen te bespreken die zich voor doen in de klas op het gebied van de tekenles. Ik zie wel een vooruitgang in de vorm waarin de tekenlessen gegeven worden, het gaat niet om het mooie resultaat maar om een eigen getekende creatie die voorop staat.

We willen als school verder groeien in het gevarieerd aanbieden van culturele ervaringen voor de leerlingen en deze koppelen met de lesstof uit "BLINK". Het verder ontwikkelen van het muziekonderwijs voor Zuiderbos is ook een prioriteit.

OBS de Koningslinde

Met dit jaar de komst van Corona en een wisseling van de wacht in ICC-ers, was het vooral een jaar van aanpassen. Wel zijn er een hoop inspirerende activiteiten geweest. O.a. een ukelele cursus voor de leerkrachten waar een groot deel van het team aan heeft deelgenomen. Ook hebben er sprankelende ateliers plaatsgevonden, verzorgd door externen. Deze ateliers zijn altijd gekoppeld aan onze IPC thema's. Mooie voorbeelden zijn de [workshop van Cindy de Graaff](#), die onze kinderen liet ervaren dat je van oud speelgoed weer nieuw speelgoed kan maken, of Kris van Boom die met onze leerlingen heeft gezongen, Lotte Timmermans die kwam dansen en Karel den Biggelaar die samen met onze kinderen van krantenpapier dieren heeft gemaakt.

We zijn er trots op dat het team, ondanks de wisseling van de wacht, nog goed haar weg kan vinden. In korte tijd hebben wij alweer veel geleerd en we hopen de komende tijd ons nog verder te ontwikkelen in de rol van ICC-er. We hebben als ambitie om meer het voortouw te nemen en het team te enthousiasmeren.

Een van de doelen van de Koningslinde is om er meer op uit te gaan. Dit was helaas niet mogelijk door de lockdown. Ook konden we bij ateliers minder externen inzetten. Wel hebben we veel opgestoken van de bijeenkomsten van Plaza Cultura. Een mooie manier van omdenken was toch wel ons kerstschoolied. Dit gaf een zeer samenhorig gevoel.

BS de Leydraad

Ondanks het Corona jaar hebben wij dit jaar niet stilgezeten. Wij proberen zoveel mogelijk cultuureducatie te koppelen aan de Jeelo thema's, zodat deze verankerd zijn binnen de thema's. Zo hebben we medio oktober het Jeelo thema: omgaan met personen van vroeger gehad. Hierbij hebben we met groep 5/6 en 7/8 gebruik gemaakt van de leskisten middeleeuwse stad, romeinse leskist en leskist erfgoed en op stap met Jet en Jan. We vonden het erg prettig dat we ons Jeelo thema verder aan konden vullen met materialen die beschikbaar zijn vanuit Plaza Cultura en daarbij zijn de lijntjes erg kort met jullie. Heel fijn!

Daarnaast is onze grootste topper toch wel de samenwerking met de Cromvoirtse fanfare en MDM in Vught. Met behulp van een muzieksubsidie en met hulp van de fanfare krijgen onze leerlingen in groep 5/6 trompet- en tromboneles. Groep 3 en 4 houdt zich bezig met slagwerk. Op grote emmers leren ze de maat slaan op hippe muzieknummers en groep 7 en 8 zijn bezig met melodisch slagwerk, zoals een pauze, xylofoon, klokkenspel en marimba.

Wekenlang hebben deze groepen professioneel begeleiding gehad en dit is afgelopen week afgesloten met een slotconcert tijdens het afscheid van onze directrice Mayke van Drunen.

Hieronder de link naar het krantenartikel dat geschreven is n.a.v. deze mooie samenwerking: <https://www.hetklaverblad.nl/algemeen/lekker-muziek-maken-daar-gaat-het-om/>.

Op dit moment zijn we bezig om handvaardigheid structureel terug te laten komen tijdens de Jeelo thema's. We willen alle gebieden van handvaardigheid binnen 2 jaar aan bod laten komen. Echter hier moeten we nog wel duidelijk een meerjarenplan en visie voor gaan schrijven. Dit is dus een actiepunten voor ons voor het aankomende jaar.

We doen ontzettend veel en er zit veel creativiteit in onze school. Onze collega's staan open voor nieuwe dingen en dat is een prettige werksfeer. We moeten nu gaan zorgen dat we cultuureducatie gaan borgen en ook documenteren.

BS de Springplank Vught

Door de uitdagingen die Covid-19 met zich mee heeft gebracht is 2020 iets anders verlopen dan we hadden gehoopt. We zijn er trots op dat er desondanks toch heel wat culturele uitingen hebben plaatsgevonden binnen school of in de nabije omgeving. Op kleedjes in het park onder door de wind ritselende blaadjes in de bomen heeft de onderbouw genoten van de muzikale voorstelling "Herrie in de tent" waarbij de beperkingen in ons leven door muziek, geluid en spel een diepere betekenis kregen. In de groepen is er volop aandacht geweest voor muziek met een nieuwe licentie en gastlessen van muziekdocent Jacques. In

het Reeburgpark is er in samenwerking met de gemeente een parklokaal gerealiseerd dat regelmatig een tussenstop is voor natuurbeleving of eindpunt voor [drama en spel](#) met de prachtige vijver als achtergronddecor. Binnen de muren van De Springplank zijn de culturele activiteiten meestal zichtbaar rondom thema's in de groepen en op de gangen maar ook tijdens het online lesgeven werd er samen gedanst, getekend, geknutseld, gezongen en waren er elke weektaak weer leuke filmpjes of

opdrachten om ook creativiteit en spel de ruimte te geven. We zijn er trots op het enthousiasme vanuit talenten en passies van zowel leerkrachten als leerlingen te delen en elkaar zo te blijven inspireren. De teamworkshop waarin muziek gecombineerd werd met de leerkuil en executieve functies heeft tot onderlinge discussies en verbazing geleid en met die nieuwsgierigheid willen we de komende tijd nog meer gaan combineren en ontdekken..

OJBS de Lichtstraat

Het was natuurlijk een raar jaar vanwege de corona. We hadden een leuke activiteit voor domein 3 op de planning staan, maar die is helaas niet doorgegaan. We hebben in februari en november 2020 wel Spettertijd door laten gaan (in november hebben we naar Heleen een stukje gestuurd). Verder zijn we aan de slag geweest met muziek en met een proeflicentie van 123 zing, omdat we hebben gemerkt dat het muziekonderwijs nog een beetje achter blijft bij ons op school. Ook hebben we in de middenbouw een leuk project gedaan van Peter en de Wolf met een lespakket van het concertgebouw.

Waar je trots op bent? Spettertijd is een activiteit bij ons op school waar we nog heel blij mee zijn. Afgelopen november hebben we onze laatste ronde gehad. Ook dit was in een aangepaste versie, maar we waren al heel blij dat het door kon gaan. We zijn blij met de samenwerking tussen de professionals en de expertise die ze meenemen. Als het weer mag, dan willen we dit graag weer oppakken.

En waar je nog in wilt groeien? Ik en mijn collega Jitke zijn nog vrij nieuwe ICC'ers. We hebben hier allebei wel affiniteit mee, maar we merken (en dat heeft zeker ook met corona te maken) dat we meer zou willen doen dan we nu doen. We zijn nog op zoek naar een geschikte balans. Verder heeft het team van onze school aangegeven dat we meer naar procesgericht werken willen gaan i.p.v. productgericht werken. Hier kunnen we nog een mooie slag in slaan. We hebben het werken met professionals erg gemist. Ook hebben we de 'normale' vorm van Spettertijd gemist. Tijdens

het videobellen met de klas hebben we een aantal kunstzinnige activiteiten gedaan. Bijvoorbeeld een bekend schilderij omschrijven en dat de kinderen die dan moesten tekenen etc.

CMK activiteiten Sint-Michielsgestel

CMK ontwikkelingen 2020 – scholen gemeente Sint-Michielsgestel

BS Roald Dahl

Het afgelopen schooljaar hebben we op basisschool Roald Dahl ons best gedaan om alle kinderen in het vizier te houden, hen te zien en te begeleiden en de lessen zo goed mogelijk vorm te geven.

Bij de thema's zijn de creatieve opdrachten vertaald naar thuisactiviteiten.

Tijdens de lockdown waren creatieve thuiswerkopdrachten zoals bijvoorbeeld foto van jezelf als het meisje met de parel, stap in een schilderij en fotografeer jezelf zoals degene die op het schilderij staat. Er is volop gecreëerd vanuit gevoelens en omgaan met nieuwe omstandigheden.

Bijvoorbeeld beeldend werk met afvalmaterialen n.a.v. een verhaal. Er zijn verhalen en gedichten geschreven, er is gefotografeerd en er zijn podcasts beluisterd.

Dans en theater kon niet plaatsvinden tijdens de lockdown, maar dit kwam aan bod in de laatste schoolweken van het schooljaar.

Dit nieuwe schooljaar, waarvan we nu op de helft zijn, hebben we geen externen in de school gehaald, hebben we geen tentoonstellingen gehad op school en ook geen musea of tentoonstelling bezocht. Door digitale bronnen te gebruiken en door een rijk aanbod met verschillende materialen, bieden we de kinderen mogelijkheden tot expressie.

We willen ernaar streven dat elke leerling kennismaakt met alle disciplines.

BS Fonkel

In 2020 heeft Tessa (iCC'er) de opleiding afgerond en heeft ze een cultuurplan geschreven voor BS Fonkel.

Helaas hebben we vanwege het coronavirus met de bijbehorende lockdowns dit jaar weinig activiteiten ondernomen m.b.t. het cultuuraanbod op school.

- Kleutergroepen hebben bij het thema ridders en kastelen een bezoek gebracht aan Kasteel Heeswijk.
- 3 Leerkrachten hebben de cursus ukelele gevolgd bij Harry Hendriks.
- In samenwerking met Max Music hebben we een promotiefilm voor de school gemaakt.

- Museumschatjes in groep 4; bezoek aan het oertijdmuseum in Boxtel bij het thema 'En toen' van de Kinderboekenweek.
- Groep 8 heeft gebruik gemaakt van de stop-motion leskist van Plaza Cultura.
- Bezoek aan kamp Vught door groep 8 met museumschatjes
- Groep 3 en 5 heeft een dansproject gedaan met Laurie Korsten rondom het prentenboek 'Ze gaan er met je neus vandoor'.

BS. St. Lambertus

Op basisschool Sint-Lambertus zijn we in het jaar 2020 actief bezig geweest om ons cultuuronderwijs weer op de kaart te zetten. In iedere jaargroep stond dit jaar één discipline centraal. Alle groepen hebben hier op eigen wijze vorm aan gegeven. De activiteiten zijn gekoppeld aan onze IPC-thema's. Ons doel was om de culturele activiteiten op deze manier betekenisvoller te laten zijn voor onze leerlingen, doordat we deze aan laten sluiten bij de actualiteit in de klassen. Dit is naar onze mening een goede zet geweest en wij zijn er dan ook trots op dat we dit op deze manier hebben vormgegeven.

Hieronder hebben we kort weergegeven welke activiteiten er hebben plaatsgevonden dit schooljaar.

Groep 1-2	Theater: Voorstelling met Piet op pad (geannuleerd vanwege corona)
Groep 3	Muziek: Slagwerkworkshop van Beat-It
Groep 4/5 en groep 5/6	Beeldend: 3 workshops van Inge Bollen
	Dans: 2 dansworkshops van Laurie Korsten
Groep 7	Foto/film: Workshop 'Het levend schilderij'
Groep 8	Literatuur: Verhalenverteller Reinou Vogel en Mieke Aalderink

Helaas hebben door corona niet alle activiteiten doorgang kunnen vinden. Dit is natuurlijk ontzettend jammer. Beat-It heeft voor ons op de beperkte maatregelen ingespeeld en een online workshop aangeboden. We hopen dat op deze manier weer steeds meer activiteiten toch plaats kunnen vinden, ondanks alle maatregelen.

In 2021 willen wij graag, ondanks corona, blijven groeien in onze culturele ambities. Wij hopen dan ook dat we kinderen de komende tijd nog veel meer culturele ervaringen in hun rugzak mee kunnen geven, passend bij ons IPC-onderwijs.

BS de Touwladder

Dit kalenderjaar zijn we gestart met literatuureducatie in alle groepen. Een discipline die al bij veel leerkrachten bekend is, maar door de wisselingen van leerkrachten onderling en nieuwe leerkrachten toch wel weer een uitdaging werd.

We zijn als expertiseteam ICC daarom begonnen met het inventariseren van wie er met de informatie, die voorhanden was, toch nog ondersteuning nodig had.

De lessen werden gegeven in alle groepen en de leerlingen waren enthousiast. Na de laatste lessen was er een lichte teleurstelling toen bleek, dat door de RIVM maatregelen het literatuurcafé niet door kon gaan. Dit jaar geen ouders en grootouders of andere toehoorders. Dat was erg jammer. Leerkrachten hebben wel via Parro ouders kunnen laten genieten van de voordrachten van de kinderen.

Naast literatuureducatie konden de kinderen ook genieten van de jaarlijks terugkerende disciplines muziek, waaronder Windkracht 6 en muzieklessen gegeven door een zangdocente en beeldende vorming, uitgewerkt in techniekworkshops.

De muzieklessen, gegeven door een muziekdocent, vonden plaats in de groepen 4 t/m 8. Iedereen was enthousiast.

Voor de groepen 1-2 en 3 hebben we geëvalueerd hoe daar de muzieklessen gegeven werden en wat er nog aan verbeterd kon worden en wat er wenselijk zou zijn voor leerkrachten om zich daarin te ontwikkelen. De evaluatie is meegenomen in een nieuwe opzet en wordt komend schooljaar weer geëvalueerd.

Het schooljaar 2019-2020 werd in juni 2020 afgesloten met een lied gezongen door alle leerlingen van de gehele school. Een bedanklied genaamd "Corona", speciaal gezongen voor alle ouders en grootouders, die leerlingen en leerkrachten ondersteunen.

Windkracht 6 werd gegeven in de groepen 6 en is afgesloten met een slotconcert. Een echt hoogtepunt voor leerlingen en ouders en begeleiders.

Workshops (houtbewerking, appliceren, werken met Oost-Indische inkt, figuurzagen, solderen, grafiettekenen, collages maken van papier en striptekenen) werden al gegeven aan de kinderen van de bovenbouw en vanaf augustus was de opzet klaar om te starten met de kinderen van de middenbouw (houtbewerken, textiel, verbinden met karton, boetseren, figuurzagen, papier-maché, knopen met touw, weven en striptekenen). Onze visie “Wij willen makers maken” werd zo doorgetrokken in één lijn door de school van groep 3 t/m 8. De kinderen leerden zo vaardigheden, die ze kunnen toepassen in hun DaVinci werkstukken.

Het expertiseteam heeft een bijdrage geleverd aan de invulling van het beleid voor de beleidsperiode 2019-2023. Daarnaast is er een stukje geplaatst op de website over de invulling van ICC op onze basisschool.

In september en oktober hebben alle kinderen mogen genieten van een workshop op het gebied van mode. Iris Bambacht, cum lade afgestudeerd aan de modeacademie in Arnhem, begeleidde dit project. We sloten het af met een spetterende mini modeshow, waarin de kinderen hun zelfontworpen stof terug zagen in kledingstukken, geshowd door de kinderen van de groepen 8.

In oktober werd in de bovenbouw gestart met de dramaworkshops, gegeven door dramadocente Fleur van Rijn.

Voor elke leerling zijn er 6 drama workshops gepland.

Een gedeelte heeft dus plaatsgevonden in 2020 en het tweede deel zal plaats gaan vinden in 2021.

Covid 19 heeft om aanpassingen gevraagd. Natuurlijk jammer, dat dit jaar niet alles door kon gaan als het om een literatuur/ zang/ mode/ drama-café ging waarin ouders en grootouders en vrienden en familie van de kinderen hun presentaties konden zien en horen.. Er is natuurlijk niets leukers dan presentaties houden, een van onze ambities die we neer willen zetten. We hebben daarom steeds kleinschalige presentaties gehouden daar waar het mogelijk was. Helaas konden twee techniekworkshops niet doorgaan, maar we gaan ze verzetten naar andere data zodra we weten wat er weer mogelijk is met ouders en andere expertises in de school.

In het expertiseteam is een wisseling qua bemanning. Een leerkracht is eruit en een nieuwe leerkracht gaat ons versterken. Dat vraagt om tijd en inzet. Altijd leuk om elkaars expertise te leren kennen en daar gebruik van te mogen maken. We zijn als ICC-team ook gekoppeld aan het expertiseteam betekenisvol onderwijs. Zo zetten we ons samen in voor ‘makers maken’, het uitgezette beleid voor de komende jaren.

We zijn er trots op dat het expertiseteam van ICC het voor elkaar krijgt om een goed plan uit te werken voor ICC en dat ook dit jaar de kinderen weer ondergedompeld zijn in diverse kunstdisciplines.

Obs de Kleine Beer

Dit jaar hebben we helaas niet zoveel kunnen uitvoeren als gewenst. Zo hebben we onze ateliers niet kunnen uitvoeren zoals gepland. De enige activiteit die door is gegaan is die van oktober rondom de kinderboekenweek. Dit was zonder hulp van ouders. Zie bijlage voor de activiteiten.

Waar we trots op zijn is dat tijdens het afstandsonderwijs er aandacht besteed is aan het domein Cultuur en dat groep 5-6 op schoolreisje is geweest 😊.

En waar je nog in wilt groeien? We hebben ons niet kunnen richten op de cultuurcompetenties zoals bedacht. Dit willen we graag weer oppakken binnen de mogelijkheden die er zijn.

Kentalis Rafael (school voor doofblinde leerlingen)

Het is een raar jaar waarin we ons onderwijs anders hebben moeten vormgeven. Doordat er binnen Rafael medisch kwetsbare leerlingen komen, zijn we het hele jaar zeer voorzichtig geweest.

Jammer, genoeg hebben we de geplande dansworkshop moeten verplaatsen. We hopen deze na coronatijd alsnog te kunnen laten doorgaan.

We hebben gezocht naar een passende activiteit die ondanks de maatregelen toch kon plaatsvinden. We hebben voor iedere klas een pakketje stenen geregeld die de leerlingen konden viltten. Hierbij staat de tactiele beleving, het ontdekken van nieuwe materialen en het samenwerken centraal. Van de stenen die de leerlingen gemaakt hebben willen we t.z.t. een kunstwerk maken voor in de school.

BS Herman Jozef

Het is een bijzonder jaar geweest met minder culturele activiteiten dan andere jaren door de coronaperikelen.

Waar ben ik trots op:

- Er wordt in alle klassen volop muziek gemaakt!
- De kunstweken zijn een jaarlijks terugkerend thema. Het ene jaar werken we met “de kunstweken” en het andere jaar met een eigen gekozen kunstenaar.

Waar wil ik nog in groeien:

Ik zou er graag voor willen zorgen dat alle disciplines worden aangeboden in de schoolloopbaan van een kind.

De volgende activiteiten hebben 2020 plaatsgevonden:

- In maart/april hebben we meegedaan aan de kunstweken. Met een onderbreking van het thuisonderwijs hebben we het in mei/juni nog afgemaakt. Alle kinderen hebben weer kennisgemaakt met een kunstenaar.
- Schooljaar 2019/2020 staat in het teken van Dans. In september 2019 is het dansgezelschap “de Stilte” geweest voor alle klassen (domein 3). In november 2019 hebben de groepen 1/2 B, 3, 5 en 6 een workshop dans gehad, van 5 lessen van dansdocente Lara Knoops (domein 2). Dansbeleving stond tijdens de lessen centraal.

In januari 2020 hebben die plaats gevonden in de groepen 1/2 A, 4, 6 en 8.

De volgende activiteiten zouden plaatsvinden, maar zijn door corona helaas niet doorgegaan.

- In mei zouden alle groepen een muziekproject van Médèz hebben gehad.
  - Groepen 1/2   stemkracht
  - Groep 3/4   Strijkkkracht
  - Groep 4/5   Windkracht
  - Groep 6   Musickkracht
  - Groep 7/8   Popkracht
- Erfgoedprojecten die waren gepland, maar niet zijn doorgegaan:
  - Groep 1/2   Dungense molen, brood bakken
  - Groep 3   Schaapskooi (lente)
  - Groep 4   Kildonkse molen
  - Groep 5   Museum boerderij
  - Groep 6   Gilde
  - Groep 7   Stadswandeling/toren beklimmen of Binnendieze
  - Groep 8   Kamp Vught

OBS de Bolster

Het kalenderjaar 2020 begon op de Bolster met een mooie activiteit binnen ons KIDS project: [Textielveranders](#). Kinderen van de groepen 4 en 5 maakten kennis met zero-waste modeontwerpster Lynn Rosdorff, oud-leerling van de Bolster. Zij gaf hen een workshop over het veranderen en aanpassen van kleding. Hierna volgden werkochtenden waarop de kinderen aan de slag gingen met zelf meegebrachte textiel en dit veranderden in iets geheel nieuws. Als afsluiting van dit project showden de kinderen de gemaakte kleding aan de ouders en grootouders in een echte catwalk-show.

In maart rondde ik, Cynthia, de [ICC opleiding](#) af met een aantal collega-ICC-ers. Leuke contacten zijn gelegd binnen de opleiding en mijn visie heeft vorm gekregen.

Het plan was om in mei met beeldend kunstenaar Carola Mokveld aan een KIDS viltproject te gaan werken met de kleutergroepen. Helaas kon dit vanwege COVID geen doorgang vinden en is het verplaatst naar 2021. We bekijken nu of en hoe dit vorm kan krijgen.

Tijdens de afsluitende vergadering van schooljaar 19/20 presenteerde ik het nieuwe ICC-plan aan mijn collega's.

Schooljaar 20/21 begon in september met de opstart van een nieuw leerteam "creatief". Binnen dit leerteam is begonnen met het bekijken of we de leerlijn creatief die er al was , kunnen afstoffen of een nieuw jasje gaan geven. Inmiddels is dit leerteam druk bezig met het verzamelen van informatie en te bekijken wat passend is voor de Bolster.

In oktober ronden we het KIDS project wat vastzat aan de Kinderboekenweek af: het thema En toen... heeft in de groepen zes in het teken gestaan van de pruikentijd en in de groepen 7 in het thema van de industriële revolutie. Om dat we geen gebruik konden maken van ouders zijn deze projecten kleiner en binnen de groepen uitgevoerd. Ze staan tentoongesteld in de hal. Helaas zonder grootse opening omdat ouders helaas nog niet de school in mochten. (bijgevoegd een foto van het Pruikentijd resultaat)

Graag hadden we het jaar 2020 feestelijk voor de kerst afgesloten met een kerstcircus. Door de tweede sluiting hebben we dit echter moeten verplaatsen naar een nog te bepalen datum in 2021. Cirque Magnifique is echter gereserveerd, en staat voor ons klaar zodra het weer kan en mag.

Ik ben trots op alle dingen die we toch hebben gedaan en hoe we ook tijdens het onderwijs op afstand cultuur en creativiteit een plekje hebben gegeven binnen ons onderwijs.

We zijn druk bezig met het leerteam om meer procesgericht te werk te gaan binnen ons creatieve aanbod. In KIDS krijgt dit al mooi vorm, we hopen dit ook meer door te kunnen zetten naar het dagelijkse onderwijs in de verschillende groepen. Twee kanten van de medaille: jammer dat we zoveel moesten afzeggen, andere kant: we zijn heel creatief gaan omspringen en uit de box gaan denken over onderwijs in het algemeen, dit kunnen we zeker gebruiken in de komende periode.

BS de Parel

In het schooljaar 2019/2020 stond de discipline "theater" bij ons op basisschool de Parel centraal.

De teamscholing hiervoor vond al plaats in 2019, maar de workshops voor de kinderen waren begin 2020. Hierbij hebben we samengewerkt met Nathalie Bosters van *Nspire*. Vanuit onze eigen teamscholing hebben wij een handreiking gekregen met allerlei ideeën die we zelf ook konden toepassen in de klas. Hierdoor zijn deze vaker te vinden in de drukke weekplanningen.

Daarnaast gaf Nathalie in alle groepen 6 workshops waarin vertrouwen en een veilige sfeer erg werden benadrukt. Ook de peuters van ons kindcentrum hebben hierbij aangesloten. We werkten tijdens die workshops ook toe naar een voorstelling van de hele school tijdens het pleinfeest op de laatste schooldag.

En toen kwam corona...Er waren net 2 workshops voor alle kinderen geweest toen de scholen gesloten werden. Het was niet mogelijk om de workshops digitaal voort te zetten, dus is er besloten om ze te bewaren. In de paar weken voor de zomervakantie was het niet haalbaar, dus we hebben de lessen verschoven naar het nieuwe schooljaar. Het idee voor het eindproduct bleef, maar werd omgezet naar een film i.p.v. een uitvoering vanwege de geldende maatregelen. We merkten echter dat de focus te veel op het product is komen liggen in plaats van op het proces wat juist ons leerpunt was. De kinderen waren naar een andere leerkracht gegaan, de onderbouwgroepen hadden een andere samenstelling en om organisatorische redenen moesten alle workshops voor de herfstvakantie afgerond worden. Dit alles zorgde ervoor dat we geen optimaal leerresultaat hebben behaald. De tijd nemen om iets opnieuw te plannen, weer even de verwachtingen helder te krijgen en vooral te blijven focussen op het proces, dat nemen we zeker mee!

We zijn er trots op dat alle leerkrachten gedurende de lockdown ook steeds plek hebben gemaakt in het programma om creatieve opdrachten mee te geven, om challenges te maken voor de kinderen. Op deze manier was er afwisseling tussen de zaakvakken en de creatieve kant. We vonden het wel lastig om de ouders hierin te ondersteunen, maar we hebben steeds de materialen gefaciliteerd. De mogelijkheid was er om het te doen. Ook het omdenken bij onze eindvoorstelling is wel een teken van onze flexibiliteit. We hebben gekeken naar de mogelijkheden en zijn niet blijven hangen in wat er niet kon.

BS de Wegwijzer

Het jaar 2020 was een bijzonder (school)jaar, maar desondanks zijn we tevreden met de activiteiten die we tóch door hebben kunnen laten gaan. Eind van het schooljaar 2019-2020 hebben we het CMK-budget aangesproken voor een workshop voor groep 8. Vanwege het schoolkamp dat niet doorging, zijn er voor groep 8 allerlei andere activiteiten ontplooid, waaronder een workshop graffiti spuiten.

Op de Wegwijzer staat elk schooljaar in het teken van een andere discipline en het schooljaar 2020-2021 staat in het teken van de 'beeldende' vorming. We hebben hiervoor

vanuit het CMK-budget [Inge Bollen](#) gevraagd om zowel een teamscholing te geven, als ondersteuning tijdens de lessen aan de verschillende groepen en leerkrachten. Voor de leerkrachten heeft Inge begin van het schooljaar een inspiratiemiddag/kick-off gegeven, door ons zelf te laten experimenteren met diverse technieken en mogelijkheden.

Daarnaast heeft zij in iedere groep een lessenreeks verzorgd, na een startgesprekje met elke leerkracht wat zij zelf wilden leren/zien ('teaching on the job'). Via een inspiratiemarkt hebben leerkrachten allemaal een eigen stroming gekozen voor de lessenreeks. Zoals Grayson, Miro, Hundertwasser, Romero Britto of Nikki Saint de Phalle.

Behalve dat het een proces was voor de leerlingen en leerkrachten om vanuit het leven van de kunstenaar toe te werken naar je eigen kunstwerk, waren de eindproducten prachtig en hadden we in de hele school een mooie expositie. Zonder 'kijkers', maar we hebben met veel foto en filmmateriaal de thuiswacht meegenomen in het proces en eindstuk!

Helaas was het in het afgelopen jaar niet goed mogelijk om de ICC-bijeenkomsten te plannen en/of bij te wonen. Ook de ICC-opleiding heeft helaas maar één cursusdag gehad. Hierdoor krijg je als ICC-er minder input en heb ik het gevoel dat ik minder ben gegroeid dan ik had gehoopt, maar ik heb er vertrouwen in dat dit op termijn wel weer opgepakt kan worden. Ik zou graag meer willen leren over hoe we ons vierjarige plan structureel kunnen inzetten en daarbij ruimte bieden aan de verschillende talenten van de leerlingen, maar tegelijkertijd ook onze eigen doelen voor ogen te houden. Ook zou ik graag willen leren hoe ik een hogere betrokkenheid kan creëren/aanwakkeren onder leerlingen, teamleden en ouders.

Het was een 'ander' jaar, maar ondanks alle maatregelen hebben we al met al weinig hinder ondervonden (veel in het najaar kunnen doen) en de kinderen en leerkrachten toch kunnen bieden wat we voor ogen hadden. Genieten van wat wel kan!

Bs Theresia school

Een impressie van activiteiten die binnen de school hebben plaatsgevonden:

Een van de leerkrachten heeft een Padlet gemaakt die is ingezet tijdens de lockdown als proef. Nu kan zij deze manier van kijken naar kunst koppelen aan rekendoelen en tevens gebruiken voor de zorgarrangementen en is daarnaast ook aan de lessen in de klas te koppelen .

De groepen 6 hebben een natuurcollage gemaakt. Ze moesten 5 natuurfoto's maken en dit verwerken in een collage.

Groep 8C heeft n.a.v. een idee van Judith Abels [Doosjes van Geluk](#) gemaakt.

Dozen van Geluk is een project waarin leerlingen voor een ander een persoonlijk beeld in een doos vorm geven. Op zoek naar dat beeld waarvan je al bijna vooraf weet dat de ander gaat glimlachten op er zelfs in kan wegdromen.

Groepen 8 hebben tijdens het schoolkamp verder nog 2 workshops ontvangen: Creatief schilderen met waardeloos materiaal- trommelles van Rhythm Impact-fotografie (anders kijken)

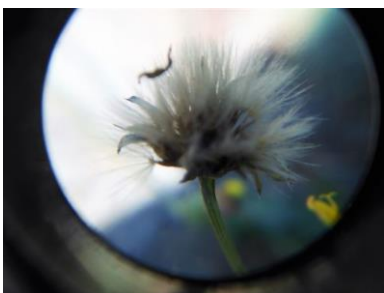
Thema Middeleeuwse stad en Thema Romeinen m.b.v. de leskisten (groepen 6)

Leskist 'Op stap met Jet en Jan' rondom leerarrangement vroeger en nu voor de groepen 5 Over 'anders kijken' op de Theresia school

Op dinsdag 23 juni is beeldend kunstenaar [Nina van de Eerenbeemt](#) uitgenodigd op de Theresia school in Berlicum. Onder de titel 'vreemde ogen' ging Nina met de kinderen van de groepen 7/8 aan de slag over **anders kijken**. Insecten zien de wereld anders dan wij. Bijna allemaal hebben ze slimme kijk trucjes om te kunnen overleven. Zo zien bijen ultraviolet, wat ze naar het hart van de bloem wijst waar zich de nectar en het stuifmeel bevinden. En bestaan de ogen van een vlieg uit een heleboel losse deelloogjes, die allemaal kleine stukjes van de wereld zien als een soort mozaïek.

Tijdens deze workshop gingen we op **ontdekkingstocht met de camera** en bekeken onze natuurlijke leefomgeving vanuit de ogen van diverse insecten en geleedpotigen. We schonken aandacht aan het kleine leven om ons heen. Om nog meer te kunnen beseffen hoe deze beestjes de wereld zien, gingen we de foto's ter plekke bewerken door verschillende materialen voor de lens te plaatsen. Dit gaf hele bijzondere effecten!

Van deze geselecteerde foto's hangt nu in de aankomsthal boven de trap de IXXI collage.

Gemeentelijke voorleeswedstrijd

Sint-Michielsgestel 2020

In februari vond de [gemeentelijke voorleeswedstrijd van Sint-Michielsgestel](#) weer plaats in Den Durpsherd in Berlicum. Acht van de tien Gestelse scholen, waaronder de Theresiaschool, waren vertegenwoordigd. Plaza Cultura zat samen met logopediste Charlotte Sleumer en burgemeester Han Looijen in de jury. Na afloop van het voorlezen boog de jury zich over wie de beste voorlezer van 2020 was. Deze beste voorlezer mocht meedoen aan de Regionale Voorleeswedstrijd.

We zijn er trots op dat wij ondanks de moeilijke tijd de relaties met onze leerlingen en ouders behouden hebben. De organisatie van ons alternatieve schoolkamp en musical van de groepen 8!

En waar je nog in wilt groeien? Het cultuuronderwijs is voor een groot deel stil komen te liggen. Er mochten geen personen van buitenaf de school in komen en ook mochten wij met onze klas niet op uitstapje.

Helaas hebben we door het wegvallen van de vele cultuuractiviteiten nauwelijks kunstzinnige ervaring opgedaan, daarnaast wordt eens te meer duidelijk dat wij als cultuurontvanger voor een groot gedeelte afhankelijk zijn van externe specialisten en bezoeken aan musea.

Als team hebben we een poging ondernomen om [Suzan Lutke](#) in huis te halen om ons te inspireren voor ons vak muziek, dit is echter door Corona steeds uitgesteld. Als school willen we, zo gauw het weer mogelijk is, hier een studiemoment voor plannen. Onze ICC collega's hebben onze teamleden wel enthousiast gemaakt met onderdelen van de cursus van Suzan.

Cultuuractiviteiten Haaren

Bs Dr. Landmanschool, Helvoirt vanaf 01-01-2021 gemeente Vught

Kalenderjaar 2020 was een vreemd jaar. In januari was alles nog 'normaal' en hebben we nog een mooi cultureel aanbod gehad. Zo hebben sommige klassen zelfs nog de dag voor de coronamaatregelen kunnen genieten van een bezoekje aan 'De bevrijdende vleugels'. Helaas werden veel activiteiten/uitstapjes al snel onmogelijk. Doordat we weinig geld uit hebben kunnen geven aan activiteiten, hebben we wel onze materialen een boost kunnen geven. Zo kunnen we voortaan aan de slag met extra boomwhackers, djembees, een greenscreen, VR-brillen en kartonbewerkingsmateriaal. Zo hebben we muziek en beeldende vorming al een flinke boost kunnen geven. Wij zijn op dit moment (maart 2021) vooral trots dat de school weer open is en dat we binnen de maatregelen weer 'gewoon' onderwijs kunnen verzorgen. In veel klassen krijgen de culturele activiteiten weer een boost. Zo is er al veel animo voor de VR-brillen, hebben we zelfs tijdens de noodopvang gewerkt met de kartonbewerkingsmaterialen en is ook groep 8 al na aan het denken over de eindmusical. Waar we in willen groeien is een gedegen plan voor CMK3. Met dit plan willen we ervoor zorgen dat alle kinderen van de Dr. Landman gedurende hun basisschooltijd op een waardevolle manier in aanraking komen met kunst en cultuur. Voor een deel zal dit plan bestaan uit vaste elementen, die we op de Landman belangrijk vinden. Dit is bijvoorbeeld 'paaseieren ophalen' binnen cultureel erfgoed, maar ook een bezoek aan het rijksmuseum of Nationaal Monument Kamp Vught. Naast dit vast aanbod zijn we altijd op zoek naar activiteiten rondom de thema's waar we met de klas aan werken. Vanwege corona heeft dit

plan nog niet echt voeten in aarde gekregen, maar daar gaan we zeker nog in groeien. Wat we kunnen concluderen voor 2020 m.b.t. cultuuronderwijs is dat Corona vooral heeft gezorgd voor veel ongemakken en gecancelde activiteiten. Vanwege het vele thuisonderwijs heeft CMK niet onze hoogste prioriteit gekregen. We waren vooral al heel blij dat we het thuisonderwijs zelf konden verzorgen. Dat neemt niet weg dat veel leerkrachten echt een manier hebben gevonden om ook thuis creatief bezig te zijn. Zo hebben bepaalde klassen een beeldenroute door Helvoirt uitgezet en zijn anderen aan de slag gegaan met spellen programmeren en teken-/knutselopdrachten. Doordat we het wat meer los hebben gelaten ontstonden hele leuke initiatieven, wat weer een mooie kant van de medaille is.

Bs Franciscus, Biezenmortel

In 2020 heeft Loes de cursus interne cultuur coördinator afgerond. Vanuit deze cursus is er een nieuw cultuurplan opgesteld. We hebben gekeken naar onze visie wat betreft cultuureducatie. Vanuit daar hebben we gekeken hoe wij het cultuuronderwijs op onze school vorm willen geven. We hadden grootse plannen wat betreft uitstapjes en workshops om cultuur te ervaren in en buiten de school. Daarnaast hadden we een vrolijke schoolfeestdag met muziekworkshops gepland. Helaas kwam corona en werden onze plannen hierdoor gecancelled. Als alles het weer toelaat willen we hier zeker mee verder!

Waar zijn we trots op?

We hebben de disciplines van cultuur gekoppeld aan onze nieuwe wereldoriëntatie methode DaVinci. Daardoor zijn de leerlingen meer betrokken bij de lessen en worden de verschillende talenten van de kinderen gestimuleerd.

Plaza Cultura bedankt!

Vanaf 1 januari 2021 valt Biezenmortel onder de gemeente Tilburg. Daardoor zijn we in de laatste maanden van 2020 ons gaan oriënteren wat de gemeente Tilburg ons te bieden heeft.

Plaza Cultura heeft ons het afgelopen 1,5 jaar geholpen om cultuureducatie weer op de kaart te zetten. Wij konden altijd bij ze terecht voor vragen en tips. Bedankt voor de fijne samenwerking!

Bs Klim-op, Haaren

Op 5 maart 2020 mocht ik mijn certificaat interne cultuur coördinator ontvangen van Jacqueline Braat en Bram Relouw. Gedurende de opleiding dacht ik met mijn collega Petra na over hoe we cultuur verder vorm wilden gaan geven op onze school. Samen met Dian Langenhuijzen van Plaza Cultura en het team kregen we onze ambities helder en kreeg ik het voor elkaar om een actueel cultuurplan te schrijven, het oude was aan vervanging toe. Als school willen we cultuur graag betekenisvol aanbieden en daarom zoeken we de verbinding met de thema's van Jeelo. In augustus 2020 was dat thema "omgaan met elkaar". Dian bracht ons in contact met Carola Mokveld, een kunstenares uit Vught. Zij heeft in alle groepen twee workshops druktechniek gegeven. De leerlingen waren laaiend enthousiast en de leerkrachten ook. De gebruikte materialen zijn op school gebleven, zodat volgend

schooljaar de leerkrachten de lessen zelf kunnen geven. Er is een leerlijn druktechniek ontstaan. De werken werden in het verzorgingscentrum Haarensteyn tentoongesteld. Daardoor werd het maken van de kunstwerken betekenisvol voor de leerlingen. Vol trots kijken we op deze activiteit terug en we willen zeker nog vaker samen gaan werken met Carola. Onze samenwerking met Plaza Cultura en dus ook Dian Langenhuijzen komt , doordat de gemeente Haaren deel uit gaat maken van Oisterwijk, helaas tot een einde. Maar het cultuuronderwijs zeker niet! De plannen voor een volgende activiteit worden al gesmeed.

OBS Hasselbraam, Haaren

Deze school heeft geen bijdrage geleverd.

Bs Willibrordus, Esch

Onze school werkt met Jeelo. Dit is thematisch werken, waarbij we ook ons culturaanbod willen verbinden aan deze thema's, zodat het aansluit bij de belevingswereld van de kinderen op dat moment en het betekenisvol is. Dit jaar hebben wij ons daarbij gericht op de discipline drama. Bij de start van het schooljaar hebben we het project 'Omgaan met elkaar' weten te koppelen aan dramalessen. Dit onder leiding van Nathalie Bosters van Nspire. Door middel van een reeks workshops is zij met de leerlingen aan de slag gegaan. We zagen enthousiaste leraren en leerlingen! Tijdens de eerste lockdown stonden onze leerkrachten voor een behoorlijke uitdaging en was dan ook niet alles mogelijk op cultureel gebied. Wat we als fijn hebben ervaren is dat er vanuit Plaza Cultura een hoop ideeën werden gedeeld over wat de kinderen in deze periode toch konden doen. Onze leerkrachten hebben hier op verschillende manieren gebruik van gemaakt. Zo werd er bijvoorbeeld enthousiast gereageerd op het platform 'Meer Muziek in Huis'. Ook is er in de groepen 5-6 een wandelmuseum georganiseerd. De kinderen kregen de ene week thuis een creatieve opdracht wat paste binnen het project. Het eindresultaat mochten ze voor het raam zetten. De week erna moesten ze door het dorp gaan lopen, om bij elkaar te gaan kijken. Toen de lockdown voorbij was, hebben we elkaar op school de tips en tops kunnen vertellen. Erg geslaagd dus!

Vanuit ons eigen jaarplan hadden we het doel gesteld om meer procesgericht te werken in plaats van productgericht. Dit is in verband met Corona en de lockdown wat minder aan de orde geweest en willen we graag komend jaar weer op gaan pakken.

Heel erg bedankt, ook namens Wilma, voor de begeleiding en samenwerking omtrent ons cultuuronderwijs. We komen elkaar vast nog wel eens tegen. Succes met alles en groetjes,